

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים

כ"ז בתשרי תשפ"ו
19.10.2025
סימוכין : 2000-1038-2025-0001012

לכבוד
מנהלי מחוזות
ראשי מנהלי / אגפי / מחלקות חינוך ברשויות המקומיות
רפרנטים מחוזיים למחוננים ולמצטיינים
מנהלי בתי"ס בהם פועלות כיתות מחוננים
יועצות / יועצים במסלולי מחוננים
רכזי מסלולי כיתות מחוננים

שלום רב

הנדון: מבחני קבלה לתוכניות ייחודיות לתלמידים מחוננים ומצטיינים בחינוך היסודי בתשפ"ו

האגף לתלמידים מחוננים ולמצטיינים מפעיל מערך ארצי לאיתור וטיפוח תלמידים בעלי יכולות גבוהות. תהליך האיתור לתוכניות ייחודיות לתלמידים מחוננים הוא חלק מהליך פדגוגי, רגשי וחברתי למתן מענים למחוננים ולמצטיינים המתקיים לאורך שנות הלימודים של התלמיד בבית הספר היסודי.

לתשומת ליבכם, אין שינוי בהנחיות בנושא גיל האיתור בתשפ"ו. **ההחלטה באיזו כיתה תלמיד יבחן במבחן איתור לראשונה (כיתה ב' או כיתה ג' בחברה היהודית) הינה של ההורים.** עמדת המשרד, הנתמכת באופן מבוסס על ידי נתונים ומחקרים, סקירת ספרות, עמדת מומחים בתחום, אגף החינוך היסודי ואגף שפ"י - הינה שאיתור התלמידים לתכניות הייחודיות אפקטיבי יותר כאשר הילדים בשלים לכך קוגניטיבית, רגשית והתפתחותית לכן יש לשקול לגבי כל ילד/ את מוכנותם לתהליך. המשרד יאפשר בחינות איתור גם בכיתה ג'.

למי מומלץ לגשת בכל זאת למבחנים בכיתה ב' השנה? לתלמידים בעלי יכולות גבוהות מאד (הרבה מעל הממוצע הכיתתי), היכולות להצביע על פוטנציאל למחוננות והכוללות מאפיינים כמו: ערנות גבוהה, סקרנות יוצאת דופן, טווח קשב רחב, מעורבות רבה במתרחש בסביבתם, יכולת מילולית גבוהה (קריאה וכתובה שוטפת כבר מגילאי גן חובה), מורכבות רגשית גבוהה, רגישות לסביבה, תובענות, יצירתיות וצמא לידע, רכישה עצמית של מיומנויות קריאה וכתובה כבר בגילאי טרום ביה"ס וכדומה. יש לשים לב שהמחוננות מתאפיינת גם בפערים גדולים בין התפקודים השונים ביחס לאדם עצמו (תפקודים קוגניטיביים, ניהוליים, רגשיים חברתיים מוטוריים ועוד), העשויים לבוא לידי ביטוי בהתפתחות א-סינכרונית.

מבחן שלב א' יתבצע בבית הספר לשנתון תלמידי כיתה ב' בחברה היהודית ולשנתון כיתה ג' בחברה הערבית, בדואית, דרוזית וצרקסית והוא חלק ראשון בתהליך שבו מופנים לשלב ב' (איתור) כ-15% מהתלמידים בעלי ההישגים הגבוהים במבחן זה, בשכבת הגיל הנבחרת, או לפי חוות דעת הצוות החינוכי.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים

להלן הנחיות בדבר תהליך האיתור ומבחני הקבלה בחינוך היסודי שיתקיימו בשנה"ל התשפ"ו:

מבחן שלב א' בתהליך האיתור יתקיים בבתי הספר ביום ב', י"א בכסלו התשפ"ו, 1.12.2025 בשיעור הרביעי במערכת השעות בכל בתי"ס הרשמיים והמוכש"ר (שקיבלו אישור מיוחד לכך). מבחני שלב ב' (איתור) מתוכננים להיערך בחודשים מרץ-אפריל 2026 באמצעות גוף בוחן מטעם משרד החינוך לביצוע מבחני האיתור לתלמידים מחוננים ומצטיינים בהתאם להנחיות האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים במשרד החינוך ובפיקוחו. במקרה שיחול שינוי בקיום היבחנות בשל הנחיות ביטחון וכיוצא באלה, תישלחנה הנחיות בהתאם.

עקב מלחמת "חרבות ברזל" יחולו התאמות במבחן שלב ב' גם השנה ויצומצמו מספר השאלות בפרקים השונים במבחני שלב ב'. הדבר נכון לכלל התלמידים הנבחנים.

לתוכניות הייחודיות לתלמידים מחוננים מומלצים תלמידים שהישגיהם במבחן שלב ב' הגיעו לאחוזון הארצי של כ-97 ומעלה מכלל אוכלוסיית התלמידים בשנתון הנבחן. זהו מספר קטן מאוד של תלמידים באופן יחסי לכלל שכבת הגיל. **לתוכניות לתלמידים מצטיינים** המתקיימות במספר קטן יותר של מרכזים ברחבי הארץ, מומלצים תלמידים השייכים גאוגרפית לאותו מרכז, ואשר הישגיהם היו בטווח אחוזון ארצי של עד 5% מתחת לרף שנקבע למחוננים באותו שנתון.

כל בית ספר רשמי חייב לקחת חלק במבחני האיתור כדי לאפשר לתלמידיו הזדמנות שווה להשתתף בתוכניות הטיפוח הייחודיות המופעלות על ידי האגף. כמו כן משתתפים במערך האיתור מוסדות החינוך המוכרים שאינם רשמיים בעלי רישיון לפי חוק הפיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969, המחויבים בלימודי ליבה שבקשו להצטרף לתהליך האיתור וקבלו את אישור האגף.

מערך האיתור הוא ארצי ושוויוני. אוכלוסיות מיוחדות הן מגוונות וגם בתוכן יכולים להיות מאותרים מחוננים. מנהל בית הספר מחויב לעדכן במידע אודות תהליך האיתור ומבחני הקבלה לתוכניות ייחודיות לתלמידים מחוננים ולמצטיינים את הורי תלמידים הנמנים על **אוכלוסיות ייחודיות באופן שווה**: תלמידים עולים חדשים ותושבים חוזרים. תלמידים עם צרכים מיוחדים הלומדים בכיתות רגילות ובכיתות החינוך המיוחד כגון כיתות תקשורת, **כיתות ל"ל**, **כיתה רגשית- התנהגותית וכו'.** בית הספר בשיתוף הצוות החינוכי יפעילו שיקול דעת ורגישות הנדרשים בהעברת המידע להורים והנחייתם בהתאם למידע ולמועדים בהודעה זאת ובמכתבים להורים. להרחבה בנושא. חשוב לשמור על זכות הורי כלל התלמידים לקבל את המידע ולהחליט האם ברצונם שילדם ישתתף בתהליך האיתור אם לאו ובאיזה גיל.

הפרטים והנהלים הנחוצים לביצוע התהליך, החל משלב ההיערכות לבחינה ועד לשלב הדיווח על התוצאות מפורסמות **בהודעה למנהלים** הכוללת את נוסחי המכתבים להורים לפני מבחן שלב א' ולאחר שלב א' (החלטת הצוות החינוכי) בתרגום לשפות אנגלית, רוסית ואמהרית בסיוע ובשיתוף אגף קליטת תלמידים עולים חדשים יתפרסמו **בפורטל מוסדות חינוך** במהלך חודש אוקטובר.

אין צורך להתכונן למבחן הקבלה לתוכניות ייחודיות לתלמידים מחוננים ומצטיינים למעט הכנה ותרגול מינימליים לסיטואציית המבחן עצמו ולפתרון דוגמאות ספורות מפרקי המבחן שיפרסם המשרד **בפורטל הורים ובאתר הפייסבוק של המשרד.**

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים

לדעת אנשי המקצוע באגף, פסיכומטריקאים מומחים המלווים את תהליך האיתור, אנשי המערך המסייע, יועצים ופסיכולוגים, הכנה למבחן היא מיותרת לחלוטין ומכניסה את הילדים וההורים ללחץ מיותר, להוצאת כספים שלא לצורך ולעיוות בתהליך האיתור.

בשל כך חל איסור מוחלט על מנהלי מוסדות חינוך ועל עובדי ההוראה, לעסוק, להפנות, להמליץ, לשווק או לשתף פעולה עם מכונים או תוכניות פרטיות המכילות תלמידים לקראת מבחני איתור ועם תכניות הכנה למבחני האיתור בגפ"ן (ככל שישנן) או בכלל בחינם או בתשלום. כמו כן אין לבצע הכנה כאמור (למעט סיוע ייעוצי בהבנת סיטואציית המבחן ופתרון שאלות דוגמה מהפורטל) בין אם באופן יזום בין אם בהנחיית גורם חיצוני כלשהו, בתוך מוסדות חינוך או במרכזי העשרה כלשהם.

אנא סייעו לנו להפחית את אווירת הלחץ המיותר על התלמידים והציעו גם אתם להורי התלמידים להכין את ילדיהם בצורה מבוקרת ונאותה, ע"פ ההנחיות והדוגמאות שיופיעו בפורטל.

המחוננות הנה תופעה מולדת המאפיינת פחות מ- 5% מהאוכלוסייה (בישראל מאותרים כ- 3% מהתלמידים הנבחרים בלבד). אחד המרכיבים המרכזיים של המחוננות הנו רמת אינטליגנציה גבוהה בהרבה מהממוצע, לצד מאפיינים רבים נוספים המיוחדים לאוכלוסייה ומשפיעים מאד על האופן שבו צריך לטפל בילדים, להתאים עבורם דרכי הוראה ולמידה, הורות וכדומה.

שיתוף פעולה של מוסדות חינוך ורשויות עם קורסי הכנה פרטיים אינם ראויים מכמה טעמים:

1. פגיעה בעקרון השוויון וההוגנות בין התלמידים והפיכת תהליך האיתור לכזה התלוי בכספם של ההורים ובהכנות מוקדמות לתכונה שאמורה להיות מזוהה גם ללא הכנה מניסיונו, תלמידים והורים רבים המשתתפים בקורסי ההכנה הפרטיים מפתחים ציפיות לעיתים לא ריאליות, היוצרות עומס רגשי וחברתי על הנבחנים ואף מוביל לתסכול.
2. מבחני האיתור בוחנים כושר קוגניטיבי כללי. גם אם תכניות ההכנה הפרטיות מסייעות במשהו לקבלה לתכניות הייחודיות למחוננים, הרי שתוצאת ההכנה תהיה שתלמידים שאינם מתאימים לתכנית יכנסו אליה שלא ע"פ התאמתם האמיתית לתכנית. על פי ניסיונו, תלמידים אלו לא יעמדו בדרישות התכנית ובפדגוגיות המותאמות המיושמות בה לאורך זמן.

מנהלי מוסדות שסייעו לקיום קורסי הכנה בבתי ספר ובמרכזי העשרה יופנו לטיפול אגף המשמעת וטוהר המידות, לבירור ובמידת הצורך לקיום שימוע ולנקיטת לצעדים משמעתיים כנגד המנהלים וכן לאפשרות שכלל תוצאות בחינות האיתור בישובים/בתי"ס אלו יפסלו.

קורסי ההכנה הפרטיים מבטאים הלך רוח ציבורי- תחרותי והישגי הקיים יותר ויותר בציבור הסבור כי לתלמידים המתקבלים לתכניות מובטחת בהכרח הצלחה בהמשך דרכם. כאנשי חינוך עלינו לשים לב שאיננו מצטרפים להלך הרוח הזה ולהוביל את תודעת הציבור אל מקום מאוזן יותר המבין את מהות המחוננות ומייחס למבחנים ולקבלה לתכניות את המשמעות המדויקת יותר שלהם, ושעיקרה התאמת מענה פדגוגי, רגשי וחברתי לאוכלוסייה המיוחדת תוך שמירה על מקצועיות ואתיקה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים

<p>עדכון מצבת תלמידים</p> <p>סיום עדכון גורמי הקשר של כל התלמידים בשכבה הנבחרת ופרטי התקשרות עימם במערכת מצבת תלמידים (מספר טלפון נייד ודוא"ל לשימוש משרד), עדכון תקופות לימוד במצבת תלמידים ובדיקה שהכיתות הנבחרות בתשפ"ו קיימות במצבת תלמידים - עד יום ו', ט' בחשוון התשפ"ו, 31.10.2025</p>
<p>משלוח מכתב המודיע להורים בדבר המבחנים הצפויים בבית הספר עד יום ב', כ"ו בחשוון התשפ"ו, 17.11.2025</p> <p>באחריות מנהל בית הספר לוודא שההורים מאשרים בכתב את קריאת המכתב והשתתפות ילדם באמצעות קבלת באמצעות קבלת ספח אישור שבמכתב מלא וחתום לפני קיום מבחן שלב א'</p>
<p>השתתפות בהדרכות מקוונות – איתור ומבחני קבלה בהיבט פדגוגי ורגשי וטיפול בתוצאות מבחן שלב א' במנב"סנט ביום ב', ד' בכסלו התשפ"ו 24.11.2025 ויום ג', ה' בכסלו התשפ"ו, 25.11.2025 בשעות 14:00-13:00.</p> <p>הרישום להדרכה יתבצע בדף המידע בפורטל מוסדות חינוך בחודש נובמבר</p>
<p>חשיפת מבחן שלב א' במערכת מנב"סנט, הנחיות העברה וצינון- ביום ב', י"א בכסלו התשפ"ו, 1.12.2025 בשעה 7:30 בבוקר.</p> <p>העברת מבחן שלב א' לכל תלמידי השכבה הנבחרת- ביום ב', י"א בכסלו התשפ"ו, 1.12.2025 בשיעור הרביעי במערכת השעות</p>
<p>בדיקת המבחנים ודיווח הצינונים של כלל התלמידים במנבסנ"ט, סימון במערכת רשימת כ-15% התלמידים המופנים למבחני שלב ב' ודיווח פרטי ההתקשרות עם מנהל בית הספר ועם גורמי הקשר של התלמידים</p>
<p>דיווח מנהל בית הספר את רשימת כ-15% התלמידים המופנים לשלב ב' בביצוע פעולת "אישור מנהל" וקבלת אישור במערכת מנב"סנט "הפעולה בוצעה בהצלחה" בציון שם המאשר, תאריך ושעת ביצוע האישור. מועד אחרון לביצוע פעולת "אישור מנהל" עד יום ב', כ"ה בכסלו התשפ"ו, 15.12.2025 (לפני יציאה לחופשת חנוכה בחברה היהודית)</p>
<p>משלוח הודעה להורים בדבר החלטת בית הספר להפנות או לא להפנות את ילדם למבחן ב' באמצעות מכתב התשובה בלבד (נוסח מופנה לשלב ב' או לא מופנה לשלב ב') לאחר אישור המנהל את הרשימה בפעולת אישור מנהל החל מיום ב', כ"ה בכסלו התשפ"ו, 15.12.2025 (לא לפני) ולא יאוחר מיום ה', ה' בטבת התשפ"ו, 25.12.2025. באחריות מנהל בית הספר לוודא שכל ההורים מאשרים בכתב בפני הצוות החינוכי את קבלת מכתב התשובה לאחר מבחן שלב א' באמצעות קבלת ספח אישור שבמכתב מלא וחתום על ידם עד יום ב', ט' בטבת התשפ"ו, 29.12.2025</p>
<p>ערעורי הורים על תוצאות מבחן שלב א' וכן בקשה למבחן שלב ב' מכל סוג מועדי הגשת בקשות למבחן לתלמידי שנתון שנבחן לראשונה:</p> <p>ערעור הורי תלמידי כיתה ב' בחברה יהודית וכיתה ג' בחברה ערבית, בדואית, דרוזית וצרקסית על החלטת הצוות החינוכי לאחר מבחן שלב א' והגשת בקשה למבחן שלב ב' מכל סוג באמצעות פנייה מקוונת בפורטל הורים החל מיום ב', ט' בטבת התשפ"ו, 29.12.2025 (לא קודם לכן). מועד אחרון להגשת בקשות למבחנים מכל סוג הוא יום ו', י"ב בשבט התשפ"ו, 30.1.2026</p> <p>מועדי הגשת בקשות למבחן לתלמידי שנתון שנבחן בעבר:</p> <p>הורים לתלמידי כיתות ג', ד' בחברה היהודית ותלמידי כיתות ד', ה' בחברה ערבית, בדואית, דרוזית וצרקסית יוכלו להגיש בקשה למבחן ראשון או מבחן חוזר מכל סוג החל מיום א', ג' בכסלו התשפ"ו, 23.11.2025 עד יום ו', י"ב בשבט התשפ"ו, 30.1.2026</p>
<p>יש לעקוב בדבר קבלת זימון לבחינה במהלך חודשים פברואר-מרץ 2026 מבחני שלב ב' יתקיימו בחודשים מרץ-אפריל 2026</p>

ריכוז פעולות וזמנים בתהליך האיתור תשפ"ו :

רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים; 9510402 טל*6552 או באמצעות פורטל הורים | <http://www.education.gov.il/gifted>

شارع دבורا هنيينة 2, اورشليم-القدس, 9510402 هاتف*6552

מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים

אודה לעזרתכם לקיום התהליך השנתי בצורה שוויונית, מקצועית ונקיה מהשפעות חיצוניות.

תודה על שיתוף הפעולה ובברכת שנה טובה ושקטה



מנחם נדלר
מנהל האגף

העתקים :

גב' אינה זלצמן, סמנכ"לית בכירה ומנהלת המנהל הפדגוגי
גב' אתי סאסי, סגנית מנהלת המינהל הפדגוגי
גב' חנה ללוש, מנהלת אגף א' חינוך יסודי
גב' עינב לוק, מנהלת אגף בכיר שפ"י
גב' סימה עובדיה פורצל, מנהלת אגף יישומי חוק ומדיניות
גב' תמר ראובני, מנהלת תחום בכיר פניות ותלונות הציבור וקו
גב' טירה גלינויר, מנהלת אגף (קליטת תלמידים עולים)
גב' גילה כהן דרעי, ס. מנהל האגף למחוננים ולמצטיינים
גב' דליה קסוביץ, מפקחת ארצית למסגרות מחוננים
גב' אבישג עידן, מפקחת ארצית לתכניות המצטיינים
גב' טלי ברנד, מדריכה ארצית ליעוץ
גב' פלורית ארנון, מדריכה ארצית לאיתור
רפרנטים מחוזיים למחוננים ולמצטיינים
מדריכים פדגוגיים למחוננים במחוזות
גב' גלית צמח, מרכזת פניות הורים וטיפול בפרט, האגף למחוננים ולמצטיינים

* ההודעה מנוסחת בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד אך מתייחסת לנשים וגברים, לתלמידים ותלמידות כאחד.